

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A katolikus sajtót tettel kell pártolni!

Keveset kérünk: annyit, hogy csak egy előfizetőt szerezzen minden olvasónk lapunknak.

A katolikus sajtó nagy ügye legalább ennyit elvárhat minden katolikustól!

A mit kérünk, ezt a keveset mindenki megteheti.

A Heti Szemle előfizetési díja a jövő évtől kezdve egész évre 8 K. Tanítóknak és kézműiparosoknak — ha az előfizetési díjat az év elején egyszerre beküldik — 6 korona.

Man hu?

Szatmár, 1911. decz. 19.

(+) Nemrégiben P. Buttykay, a kath. sajtóügy legagilisabb apostola, e czimen az „Alkotmány“ vezércikkében a vidéki kath. sajtó megteremtésére törő czélatok ellen szólalt föl. Erősen hibáztatta azt — a már több egyházmegyében a megvalósítás stadiumában levő — törekvést, hogy a vidék is próbál sajtóalapot teremteni, a melynek segítségével a vidék centrumain — az egyes egyházmegyék székhelyein — az elmaradt katolikus ujságírás újjászületni kíván és a vidéken is katolikus napilapokat akar létesíteni.

A vezércikk oly beállításban tüntette föl e törekvéseket, mint a melyek egyenesen kárára vannak az országos kath. sajtóügynek. Megnehezítik egy hatalmas katolikus sajtó-organum megszületését. Sőt a cikk egyenesen e törekvéseket okolja azért, hogy a Kath. Sajtóegyesület nem tud beszámolni a kath. sajtóalap nagyobb adományairól. Az adakozásban pangás állott be. S hogy ez minő veszedelmeket rejt magában, fekete színekkel festi P. Buttykay.

A cikk sötéten színező tendenciája egész erejével és élével érintett épen bennünket. Egyházmegyénkben is a közel mult hetek alatt váltódott ki a gondolat: megteremteni az egyházmegyei kath. sajtóalapot és ennek segítségével a kath. napilapot.

És bár vitális törekvéseink kezdő hullámverései ellen emelt kemény gátat ez a felszólamlás; s bár sok oldalról figyelmeztettek e cikkre: nem akartuk annak hatását sem gyengíteni, sem ellene dolgozni.

Éreztük a cikk gyökeres tévedését. Éreztük, hogy az erre hivatkozók csak a szó és nem a tett katolikusai. A kik az áldozatoktól félve és riadozva örvendenek, ha van bármilyen átlátszó lépés is, a melybe burkolózva elzárhatják magokat az áldozatokkal járó föladatoktól.

Mert ez a cikk csak az ilyeneknek volt meggyőző és igaz. Az ilyeneknek, a kiket az orsz. kath. sajtóalap nagy adakozói között épen nem lehet fölfedezni.

Vártuk, hogy ne a mi válaszuk, de egy imponáló tett legyen a czáfolat P. Buttykay cikkére.

A tett itt van.

— Szabó István praelatus-kanonok ezer koronát adott az Egyházmegyei Kath. Sajtóalagra.

És ugy tudjuk, hogy ezt az adományt még a közelben a nagy áldozatkészség jelentős összegei fogják követni. A példaadás nagy adományai, a melyek nyomán hatalmasan fog megindulni az egész egyházmegyében a mi sajtóalapunk megteremtésének reánk nézve életbevágó ügye.

Tudjuk, hogy így lesz. Rövid idő alatt csodálatos tetteivel találkozunk az áldozatkészségnek.

Nem magasztalás akar lenni, a mit mondunk. Az adományozó egyénisége oly értékes és egész, hogy vele szemben tömjénes áradozás csak lekicsinylés volna. És nem is váratlan az ő tette. Nagy cselekedetekre természetnek ismerjük mindnyájan. — Nem róla, de a kath. sajtó ügyéről szólunk.

Az országos kath. sajtóalap! Erős, hatalmas olvasó közönségű, országos kath. napilap, sőt napilapok! Ez a mi vágyunk is.

De ezt megvalósítani csak a vidéki kath. sajtó erősítésével és föllendítésével lehet. Másként nem. Ugyan, a mi egyházmegyénk területén a világi katolikuság érzi-e a kath. sajtóügy jelentőségét?

Erre egy-két adat.

Szatmáron az „Alkotmány“ csak egyháziaknak jár és két kaszinónak. Az „Uj Lap“ mindössze 8—10 példányban. — Az egyházmegye legkatolikusabb városában, Nagykárolyban, két világi előfizetője van az „Alkotmány“-nak. Beregszászban annyi sincs. Munkács, Ungvár, Nagybánya megint csak szomorú statisztikát mutat.

Hát várhatjuk ily körülmények között ez országrészen a kath. sajtóügy lelkes fölkarolását? Nem kell előbb megdolgozni, föltörni a közömbösség sziklás talaját?

Áldozathozatalról pedig — mert ez a kérdés áldozattal is jár — lehet-e szó, mikor épen a napokban tiltakozó sorokat kaptunk, a melyek lapunk előfizetési díjának fölemelését nem ismerik el kötelezőnek és jogosnak? És így — egyházi férfiú irt. A ki adományokat vár a katolikus sajtótól. Mert hogy a H. Sz. oly terjedelemben, a minőben az elmúlt év folyamán megjelent, a régi előfizetési díjban csak ráfizetéssel volt előállítható, minden komolyan mérlegelő gondolkodó előtt

világos. De követelni ezt a lehetetlen állapotot moralliter lehet-e? Vagy áldozatkészség az, ha a tanítótság egy része, mert az iskolák hivatalból járják lapunkat, ezért lemondott az előfizetéséről?

Itt bizony előbb áldozni tudó olvasóközönséget kell teremtenünk. Ha ez megvan, akkor lendülhet csak föl az országos katolikus sajtóügy.

Az „Alkotmány“ kimutatásából azt látjuk, hogy a legtöbb előfizetője Székesfehérvárról, Pécsen, Győrben, Nagyváradon van.

Ott, a hol van vidéki katolikus napilap. Ez a vidéki erős kath. sajtó teremti meg az országos kath. sajtó pártolót.

Nem ellenségei, de legigazibb munkásai vagyunk az országos kath. sajtónak akkor, a mikor egyházmegyei katolikus napilapot akarunk életre hívni. És ezzel életre hívni: a katolikus lelket, öntudatot, életet és áldozatkészséget.

Kelemen Samu felszólalt a kultuszvitában.

Ezt a történelmi nevezetességű eseményt sietünk mi is tudtul adni tisztelt olvasóinknak. Szeretett országgyűlési képviselőnknek bizonyosan több heti álmatlanságot okozott volna, — esetleg neki is a Semmeringre kellett volna mennie, mint a nyáron Aehrenthalnak, nemrég Khuennak és más kiváló államférfiaknak, — ha a közoktatásügyi vitában nem beszélhet. Ő t. i. megvan arról győződve, hogy kultuszvita nélkül nem eshetik meg. Most már azonban nyugodtan alhatik Kelemen Samu, mert szóhoz jutott. Álmaikat és saját becses személyéről táplált honmentő illúzióit nem zavarja az a tény, hogy semmi újat nem mondott, hogy beszédje hüvös fogadtatásra talált a saját pártjánál s mindössze néhány munkapárti képviselő érdeklődését tudta felkelteni, de ezt sem kielégíteni. Kelemen Samut ezek a le-sújtó szónoki eredmények nem alterálják; ő csak akkor érzékenykedik, ha Csokonából idéznek a fejére. Már hetekkel, sőt hónapokkal ezelőtt meg lehetett volna mondani, hogy miről fog szólni a szatmári képviselő kultusz-beszédje: kongregációkról, felekezetieségről, (burkoltan vagy nyiltan) Barkóczyról. Ezeknek a kopott, parlamentben és sajtóban agyonkérődzött frázisoknak újratálatását tartotta Kelemen Samu olyan országos fontosságúnak, hogy elmondásukat a parlamenti helyzet komoly mérlegeléséből származó s a képviselőház minden pártját, még Vázsonyiékat is átható közhangulat dacára sem engedte el. Mit törődik ő azzal, hogy beszédjével parlamenti viharok magvait hintette el, gyújtóanyagot dobott az eddig nyugodt tárgyalás szérűjére s nagyban elősegítette a kultuszvita elnyújtását épen akkor, amikor országos érdekek parancsolnák az ellenkezőjét. És még mondja ezután valaki, hogy nem híven jellemezték a szatmáriak Kelemennek a tapintatosságát, mikor elnevezték *Kelemen*-*ten* Samunak.

Ajándéktárgyakból, a műipar mindennemű remekei, külön baba és játékosztály Ragályinál Szatmár, Deák-tér 8. Telefon 296.

A „magyar“ szabadkőművesség.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

II.

Nem tehetek róla, még ha unalmasnak is tartják ezen lapnak tisztelt olvasói, Miklóssynak most már nagyonidőszerű könyvéből kitalálom még néhány dolgot, amit a magyarországi szabadkőművesek, a magyar társadalom kárára, véka alatt tartogattak, mert nagy hasznunkra lesz, ha a zsidóságnak a szabadkőművesség titkos formájába bujtatott társaságát teljesen felismerjük és megtanuljuk azt, hogy az ő külön érdekük előmozdítására a keresztény elemeket is törbe tudták csalni és azoknak eszét, tekintélyét, jó összeköttetésüket, a mi társadalmunkat romboló céljaikra kihasználni.

A szabadkőművesség keletkezése és rövid történetével már ezen a helyen foglalkoztam azelőtt, most már újabb irányzatuk érdekel bennünket legjobban és ezt kutatva látjuk, hogy szakadás állott be köztük is. Egy része megmaradt az Istenféltől, hazát tisztelő, csupán jótevényt gyakorló testvéri szeretetben egyesülő embereknek, a kik oltárjukon a főhelyre helyezték a keresztény szent bibliát.

De ezeket ne keressük minálunk...

Az intézménynek ez a formája a zsidóság beolvadásával hamar túlélte magát, mert ebben a testvéri támogatás túlszába hajtva, van. Az élet változó viszonyai által fölöslegessé, sőt nevetségessé vált formások gyakorlata által, mint fölöslegesen parádézó intézményt sokan cserbehagyták, különösen amikor a zsidóság kezdett abba beözönlöni és többségével domináló helyet elfoglalni.

A másik, a szecessziós rész, a francia szabadkőművesség vezetése alá került magyar kőművesség zsidós része, cserbe hagyta a vallásos és humanitárius alapot; ostoba göggel hirdeti az emberi ész fölényét a szerrinte mondva-csinált Istenségen és amellet a nemzeti szolidaritás érzetét is ki igyekszik pusztítani az emberiségéből.

A magyarországi páholyok jelenlegi tagjai tulnyomóan az idegenből ránszakadt zsidóságból állván, természetes, hogy ennek a keresztény erkölcs alapján álló, a bibliát tisztelő szabadkőművesség nincs inyére, de szívvel lélekkel csatlakozik a szabadkőművesség azon irányához, amely a vallástalanság és nemzetköziség alapján végzi bomlasztó, nemzetrontó munkáját. Ez ledobta e bibliát a főmester asztaláról és helyébe tette a nihil eszméjét, melylyel megtagadja a társadalom minden eddigi berendezését és ezen hazát, Istent, erkölcsöket, törvényeket tagadó állásponton akarja az egész emberiséget nemzetközi alapon egyesíteni.

Ebben az örületben, a francziákat ugyszólván csak a mi zsidógondolkozású páholyaink követték.

A tekintélyes német, angol és amerikai páholyok távol tartották magukat attól a világszövetségtől, mely megtagad minden vallást. Ezek megszakítottak velük minden összeköttetést. Ez a kiközösítés erős bizonyítéka annak, hogy a magyar kőművesség vallásellenes irányt követ, politizál, bomlasztó annélkül, hogy jobbat tudna alkotni. Ezért a magas műveltségű külföld nem tartja kívánatosnak a velük való összeköttetést, bár azoknak ténykedése, mely minden formájában és minden árnyalatában magában hordja a társadalmat mértelyező mérget, nekünk nem imponál, mégis jellemző, hogy az is megtagadja a velük való összeköttetést. Annál szomorubb látványt nyújtott ennek a

veszedelmes elemnek fellépése Magyarországon, melynek ezeréves létét ez az utálatos ellensége veszedelmesen megtámadja.

Az ő hazafiltárságát saját lapjuk és Jásziék megtapsolt beszédük bizonyítja, midőn azt írja az egyik: hogy a fölösleges páholyhazafiság, minden kőművesi akciónak megölő bolondsága; a másikat megtapsolják bamba hallgatói, amikor azt prédikálja: hogy „fejlődésünk sem a corpus juris elavult törvényei, sem a hazafiaszkodó történészek frázisai előbbre nem viszik.“

Hivatalos lapjuk a Kelet m. é. 14-ik számában Somogyi Béla tanár tollából közlésezi, hogy már az iskolába is be kell vinni az embergyilkoló hazaffyság ideológiájával szemben, a realis a politikai és gazdasági emancipálásban nyilvánuló hazafiság elvét! Gratulálunk azoknak a szülőknek, a kiknek gyermeke ilyen urak nevelése alá kerül, a kiknek hivatalos lapjuk szerint: „a hazafias irányu tanítás ellenkezik a tárgyilagos igazság „kutatásával és hirdetésével“.

Igazán nagy kábultság kell ahoz, hogy így merik megtámadni legszentebb érzelmeinket a hazához, az erkölshöz, az igazsághoz.

Mérgezésükkel már nem is óvatosak, már nyilvánosan osztogatják azt és Purjeszék harezba akarják hívni a zsidó kőműveseket, a nyílt utczára kíváncsoznak velük, mert ők össze akarnak ütközni az ezeréves hagyományokkal, a nemzeti göggel!

Ugy látszik itt az ideje, hogy az államhatalom is beleavatkozzon ebbe a perbe, hogy megelőzze a kavargást, mert tartani lehet tőle, hogy a közveszélyessé vált bolondok csakugyan az utczára mennek handabandázni, a honnan majd daganatokkal kerülnek a kórógyra.

Igazat adnak nekünk, ha bolondulásról beszélünk, amit az ő saját észjárásuk bizonyít, midőn a minerva páholyban (1910. jan. 25.) azt hirdetik, hogy a magyar középiskolai ifjúságot nemzeti érzéséből ki kell vetköztetni és helyébe a szabadkőműves ideált lelkébe plántálni, a mely az ő jeles ujságuk szerint (1910. decz. 8.) abban kulminál: hogy „a magyar nyelvtanítás, himnuszénekeltetés a gyermeket csak elbutítja.“

Hát ilyen tanokat hirdetnek a magyar szabadkőműves zsidók, akik itt még néhány évtizeddel ezelőtt polgárjoggal sem bírtak.

Ezektől áthidalhatatlan szakadék válasszon el bennünket.

A tb. főkapitányi kinevezés a városi közgyűlésen. A legutóbbi városi közgyűlésen, amelyről már hoztunk tudósítást lapunk múlt számában, — a Hajdu Károly tb. főkapitánytörtént kinevezésével kapcsolatosan olyan kijelentések hangzottak el, amelyek ismertetését mellőzni nem lehet. Alább közöljük ezeket a nyilatkozatokat, amelyekhez — annyira határozottak és érthetőek, — kommentárt fűzni felesleges. Dr. Kelemen Samu Hajdu Károly III. rendőrkapitánytörtént tb. főkapitánytörtént való kinevezéséhez fölszólt, mert e kérdés az ő személyével is kapcsolatban áll, amennyiben ő a Hajdu Károly kinevezése ellen, miután azt nem találta a törvényes rendelkezésekkel egyezőnek, felebbezést adott be a közigazgatási bírósághoz. Nem azért, mintha tudatos törvénysértést tette volna fel a főispánról, hanem mert az volt a meggyőződése, hogy a főispán jóhiszeműen tévedett s figyelmen kívül hagyta a törvény rendelkezését. Hajdu időközben lemondott a tb. állásról, majd királyi kegyelem útján a minősítési törvény követelményei alól fölmentett, f. évi nov.

30 án pedig a királyi kegyelem következtében a főispán újból kinevezte tb. főkapitánytörtént. Nincs kifogása az ellen, hogy egy régi tisztviselő működése ilyen módon nyer betetőzést. De nem hagyhatja szó nélkül azt a hangot és modort, amelylyel egy helyi lap (a „Szamos“), amely a hivatalos körökhöz legközelebb van e kinevezést tárgyalta, egy teljesen távol álló másik tisztviselő személyének rosszhiszemű s oda nem tartozó bevonásával és alaptalan, valótlan aposztrofálásával. Ez az eljárás nem szült jó vért a nagyközönség körében sem s inkább ártott Hajdu Károlynak, mint használt. — Kötelességének tartotta, hogy ezeket kijelentse s kéri a főispánt és a polgármestert, hogy a jövőben kövesse el minden lehetőt, hogy hasonló indiszponans esetek elő ne fordulhassanak. Csaba Adorján elnöklő főispán e felszólalásra kijelenti, hogy Hajdu Károly kinevezésének nem volt semmiféle személyi tendenciája; ezért amikor olvasta a kérdéses hírlapi közleményeket, ő maga ütközött meg rajtuk legjobban és a közgyűlés színe előtt hangoztatja, hogy az ilyen eljárást a legnagyobb mértékben helyteleníti. — Dr. Vajay Károly polgármester is felszólt. Ő akkor hivatalos küldetésben távol volt, — mondá, — mikor a kérdéses hírlapi közlemények megjelentek s érthetetlen indiszkréciónak következménye lehetett, hogy a Hajdu Károly királyi kegyelemre ajánlása érdekében felterjesztett hivatalos iratok visszaérkezésük után mindjárt hírlapilag tárgyalattak. Azt azonban kijelentheti, hogy egészen más van azokban az iratokban, mint ami ferde világításban hírlapilag közöltetett. A Hajdu Károly kinevezésének legfontosabb és legfőbb célja az volt, hogy abban az esetben, ha a főkapitány és szabályrendeletileg kijelölt helyettese, az I. alkapitány betegsége vagy más egyéb oknál fogva akadályozva lennének, legyen egy harmadik olyan egyén is, aki a helyettesítésükkel bizassék. Öröködni fog a maga hatáskörében a fölött, hogy jövőre ilyenek elő ne forduljanak. A főispán és a polgármester választát egy dr. Kelemen Samu, mint a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

EGY IRÓ NAPLÓJA

Irja: Harsányi Kálmán.

X.

A cinquecentotól igen messze kerültünk; ma már nem papák és kényurak a mecénások, hanem a személytelen jogi személyek, meg a mob és nem a San Pietro in Vincoli meg a Palazzo Pitti ékesítése a cél, hanem az állami és székesfővárosi középületek, meg a bérházak parádés szalonjaié. Legalább minálunk, az. Megesik ugyan, hogy nagy-élvéve akad egy-egy főurunk, a ki milliókat áldoz műkincsekre, de — ments meg uram tőlük, ha Andrassy Dénesek. Még ha ösztöndíjakat adományozó Andrassy Dénesek is. Az idén jártunk Krasznahorkán Varjas Endrével, s ott szegyenkeztünk jóformán egyetlen arisztokrata mecénásunk fejletlen izlése és magyar-megvetése fölött. Két dokumentumot láttunk hozzá. A képtárat és a mauzoleumot. A képtár német képtár; sok másodrendű, még több selejtes alkotással. Magyar mű alig van benne; a mi van, az is jelentéktelen. Az egész múzeumban négy elsőrendű értékes festményt találtunk. Négy nagy

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utoza 16. „MOKKA“ keverék özégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR!!

A jó gyermekek és felnőttek Jézuskája Ragályinál Szatmár, Deák-tér 8.

német nevet: Böcklin, Lenbach, Stuck és Uhde egy-egy vásznán. A magyar nagymesterek közül egyetlenegy sincs képviselve. De mi az itt kifejezett magyar-megvetés a mauzoleumban kifejezethez képest! A melyben minden német és hozzá még minden jelentéktelen is. Milliós áldozatkészség emelte a magyar építőművészek, szobrászok és festők teljes kizárása mellett, idegen pallérok, kőfaragók és mázólok kontár segítségével. Nem túlzás, a mit mondok, hanem valóság. Bizonyítom. Nem tartoznék ide, de bosszant, hogy erről a mauzoleumról annak idején dicsőítő könyvet és cikkeket írtak, hozsánát zengedezve a műpártoló főúrnak, meghódolva nemes ízlése és áldozatkészsége előtt, a melylyel „örökre beleírta nevét Magyarország történetébe“. Hát ez már mégsem járja. Ha egyetlen igaz sor sem jelent meg eddig erről a „magyar“ műemlékről, hát jelenjék meg most. Lássák legalább azok nyílt szemmel, — ha odavetődnek — a kiket még eddig nem vezettek félre a tömjénezők meg az ösztöndíj-alapítványok.

Mikor mi — most a nyáron — ott jártunk Varjas Endrével, körül volt gerendázva-deszkázva a mauzoleum kupolája. Becsurgott rajta az esővíz, javítani kellett; építtetése után néhány esztendővel! Építtették: Richard Bemdl és Eduard Schmucker. Hogy ki legyen ez a két pallér: nem tudja senki. A szobrász neve: Max Frick. Ismeretlen. Csak művei ékeseszlók, valamint ékeseszló a Bemdl-Schmucker-féle kupola, a mely századokra szól, de máris támogatni kell. Max Frick szobrászművészetével már a bejáratnál tisztában vagyunk. Két carrarai márványangyal fogad — befestett szárnynyal. Ez a befestett márvány fogja nekem megbocsáttatni, hogy kacagva léptem be abba a pazar, cifra sírboltba, a hol izléstelenség izléstelenségre tolul. A márványok minden elképzelhető faja, tarka összevisszaságban; pompa, pompa-hajszolás mindenütt; fehér márvány sarkophagok festett címerekkel, stb. stb.

A kifestett márványcímer, azonkívül hogy izléstelenség, még ostobaság is. A heraldikának megvan a maga külön nyelve, s a hozzáértő már a rovátkolásból, a vésett vonalak irányából is megtudja, milyen színt kell alatta értenie, a laikus pedig mit törődik vele! De nehogy valaki is ingadozzék: vajjon kék-e a grófi címer mezeje vagy arany, — elkövezték a legnagyobb szobrászművészeti szentségtörést, befestették a márványt. A hófehéret, a plasztikai anyagok legnemesibekét. De befestettek ott egyebet is. Gyanítom — s ezt érdemes volna tüzetesen megvizsgálni — hogy a végtelenül ritka és drága szibériai égszínkék márvány, mely valóságosan is előfordul a csarnokban, fönn, a kupola kezdeténél már csak olajfesték. Nem gyanakvás azonban, hanem kézzelfogható bizonyosság, hogy magát a grófnét, aki a mauzoleumban nyugszik, Carl Troll, az oltár hatalmas, több színnel érzett vörösmárvány lapjára megfestette Madonnának. Hogy ki legyen ez a Carl Troll, nem tudja senki. Egyetlen festő ismerősöm sem hallotta a nevét soha, egyetlen

német múzeum katalógusában sem tudtam fölfedezni. A kép maga tucatmunka. Hogy Adolf Mayerhofer ötvös körülteremtette a glóriáját és a köntösét briliánsokkal és egyéb drágakövekkel, — az csak a pózát növelte meg ennek az oltárképnek, nem az értékét. Az elhunyt grófné minden ékszerének minden ékkövét odaillesztette a kegyelet: — a művészet, az ízlés és a szépség rovására. Láttára akaratlanul is eszembe jutott Carlo Crivelli lehelletfinomságú Madonnája a mi Szépművészeti Múzeumunkban. Ott is klárisok vannak beleillesztve a koronába, de mennyi szeretettel; és valóságos, igazi arany a palást, de micsoda áhitatos-szépen, micsoda művészetrel van az odavarázsolva! Milyen gyönyörűen, milyen mennyei királynőt megilletően himes az a palást, a melyet méz-sűrűn folyó arannyal olyan aggódó gonddal rakosgatott föl az a quattrocento-lelket lehelő, ihletett, igazi művész!

Igaza van annak, a ki ötszáz lapos vastag könyvet írt erről a mauzoleumról; örök időkre a magyar történelemé lesz ez a „műemlék“. Véghetetlenül fontos okmány, a mely világosan mond el mindent az utókornak. Volt egy magyar főúr a huszadik század első tizedében — egyetlen egy! — a ki kerek egymilliót szánt valami nagyszerű műemlékre. Körülnézett a magyar művészek között és nem talált közöttük méltót a nagy munkához. Őt nyomorult kis szürke német mesterembert kellett idehívnia, hogy tákolják össze ők, a mire a mi művészeink — egyetlen mecénásunk szerint — képtelenek. Az öt vándorlegények azután megcsinálták, a hogy lehetett. A művészetéről azt sem tudták: mi fán terem, ízlésük, ösztönük nem volt, hát lett a mauzoleum olyan, a milyen. De bárminő lett is: — mi kaptuk ajándékul. A nemes gróf a magyar nemzetnek ajándékozta. És jöttek a hozsánák, a lábcsókok, a hála rebegek...

Te eljövendő kultúrhistorikusa a magyar nemzetnek: el ne feledd jól áttanulmányozni ez a márványos, aranyos, gyémántos kő-okmányt, mely — lehet, hogy akaratlanul — a legkajánabb arculcsapása volt ennek a nemzetnek, s jegyezd meg mindenképp, hogy a nemzet hálálkodással fogadta ezt az arculcsapást.

1. Miért gyógyulunk Máriavölgyön?

2. Mert Máriavölgyön a parádi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Máriavölgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Máriavölgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

80

Lapunk következő száma szombaton, december 23-án jelenik meg.

Lapunk egyes számai kaphatók a főtőzsdében és a Barth-féle kis tőzsdében a Deák-téren.

Az Egyházm. Oltáregyesület kiállítása. A szegény templomok fölségítésére alakult Egyhm. Oltáregyesület lelkesen, nagy áldozatokkal fáradozott, hogy az Ur Jézusnak egyházmegyénkben oly sok szegény templomát ellássa a szükséges egyházi ruhákkal. A zárdában keddenként buzgó urhölgyek gyűltek össze, hogy fáradhatatlanul varrjanak, himezzenek, csipkéket készítsenek a szent-ségi Jézus templomainak. Csöndben, serényen folyt ez a nemesen szent munka. Most aztán elkészíti az Oltáregyesület buzgó munkájának eredményéül az ő karácsonyfáját is abban a kiállításban, a mely az elkészített és a szegény templomok közt kiosztandó egyházi ruhákat, az ő páratlan lelkedésük szép gyümölcsét mutatja be. A kiállítást a zárdában Boromissza Tibor dr. megyés püspök a szerelvények megáldása után decz. 28-án d. u. 3 órakor nyitja meg. A három napon át tartandó kiállítással kapcsolatban szentsegímádások is lesznek. Ezeknek sorrendjét jövő számunkban közöljük.

Adomány. Szabó István praelatus-kanonok a papi nyugdíjalapnak 2000, az Egyházm. Kath. Sajtóalapnak 1000 és a nagykarolyi Legényegyesületnek 1000 koronát adományozott.

Halálozás. Kocsis János, Máv. raktárfőnök helyettes felesége sz. Vosinszky Mária életének 34-ik, házasságának 12-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Karácsonyfa. A nőegyleti árvaházban (Jókai-utca 5.) f. hó 23-án d. u. 4 órakor lesz az árvák számára a karácsonyfa ünnepe, melyre a nőegylet tagjait s az érdeklő közönséget tisztelettel meghívja az Elnökség. A karácsonyfára szánt adományok Jékei Károlyné alelnöknhöz küldendők. (Hunyady utca 18.)

Szegény iskolások felruházása. Boromissza Tibor dr. megyés püspök 321 K-t adományozott a püspöki fiúiskola szegény tanulóinak fölruházására. Az adományból 39 elemi iskolás növendék részesült a főpásztor jóteteményében, kik között 23 lábbeli és 16 télikabát osztatott ki.

Adomány. Ratkovszki Pál t. kanonok kir. főigazgató, egyezer koronát adományozott a máramarosszigeti zárda kibővítésé céljaira.

Bartl főhadnagy szabadlábba helyezése. Emlékezetes még Lázár Ödön hadnagy és Bartl Róbert főhadnagy ügye. Bartl Róbert tudvalevően agyonlőtte Budapesten Lázárt, mert a feleségét Szatmárról megszöktetette. Ceika hadbíró-örnagya az elmúlt hét elején befejezte a vizsgálatot s az iratokat elküldötte a kassai hadtestparancsnoksághoz. A kassai hadtestparancsnokság elrendelte a főhadnagy szabadonbocsátását. A per főtárgyalását néhány hét múlva tartják meg.

Pártoljuk a hazai ipart!

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkögyarában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

A Kölcsey-kör matinéja dec. 17-én elmarad és csak 1912. januárius 14-én lesz megtartva.

Baromfitenyésztő tanfolyam. A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő mukásnököt képző iskola 1912-ik év január hó 1-én kezdődő gyakorlati baromfitenyésztő tanfolyamot tart. A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfitenyésztés minden ágában és mindenféle munka ellátására gyakorlatilag képezni. A felvétel iránt a kérvényeket Gödöllőre az iskola vezetőségéhez címezve, legkésőbb folyó év december hó 20-ig kell benyújtani.

Kinevezés. Az igazságminiszter Morvay Károly kir. törvényszéki bírót 3 évi időtartamra a szatmárnémeti munkásbiztosítási választott bíróság helyettes elnökévé nevezte ki.

Uj ügyvéd. Dr. Adám István szatmári ügyvédjelölt a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát letette.

A tüzoltók serlegének fölavatása. Szatmári tüzoltóink a nyáron a veszprémi tüzoltó-verseny első díjként egy ezüst serleget nyertek. A díszes serleg fölavatása e hó 23-án este a Pannoniában lesz.

Vizsgálat a betegsegélyző pénztárban. A szatmári betegsegélyző pénztárnál e hó 12., 13., 14. és 15. napjain tartották meg a kötelező vizsgálatot dr. Németh János miniszteri segédtitkár és Mihályffy Győző számtanácsos és mindent a legnagyobb rendben találtak.

Eljegyzések. Duha Géza fűszerkereskedő eljegyezte André Károly bankpénztáros leányát, Irénkét. — Olárovi Árpád eljegyezte Demeter Etlakát Szatmáron.

Előadások a patronage-ról. Szombaton nagy hallgatóság előtt, a törvényszék tanácstermében, a fiatalok Debreczeni felügyelő hatóságának elnöke, Kazinczy Gábor ny. táblabíró és Csiky Lajos az egyesület titkára lelkes és érdekes előadásokat tartottak a fiatalok bűnösök megmentéséről, — a bűnök megelőzéséről, buzdítva az egyházat, a tanítóságot s a társadalmat minden rétegét a patronage nemes munkájában való részvételre. Az előadások befejezésével a patronage tagjainak fölesketése történt meg.

Kinevezés. Csaba Adorján főispán Knoblich Vilmos cs. és kir. őrmestert, szatmári lakost törvényhatósági utbiztossá kinevezte.

A tüzoltóság automobilja. A helybeli tüzoltóság nemes föladatának sikeres és gyors végrehajtása czéljából, különösen a vidéki működése megkönnyítésül egy tizennégyezer koronás 24 lörejű automobil vásárolt.

Házasság. Ifj. Katona Géza törvényszéki jegyző egybekelt Lakatos Dániel vasuti tisztviselő leányával, Rózsikával.

Államsegély a gazdáknak. A földmívelésügyi miniszter a jövő évi költségvetésbe első részletként 200.000 koronát vett fel azzal a czélzattal, hogy a törvényhatósági gazdasági egyesületeknek oly államsegélyt létesítsen, amelyet nem évről-évre kell kérniök s mely összeg állandó költségvetési tételként tíz évre biztosítható.

Külföldi hangversenykörut. Faragó Ibolyka 6 éves csodagyermek nagy külföldi körutra készül hangversenyzés czéljából.

A karácsonyi csomagszállítás. A nagyváradi postagazgatóság a közeledő karácsony előtti nagyobb csomagforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében figyelmezteti a közönséget, hogy a csomagok burkolása, czimzése s a szállítólevelek szabályszerű kiállítására különös gondot fordítson. Az erre vonatkozó hirdetések és utasítások minden postahivatalban ki vannak függesztve.

A Kölcsey-kör szabadiskolája januárius 16-án kezd meg tíz héten át folyó előadásainak sorozatát. Előadók lesznek: Barna János dr. és Pirkler Ernő dr. (Modern francia líra, 3 előad.); Brumgartner Zsigmond (Cseppfolyós levegő; kísérletekkel, 1 e.); Lükő Béla dr. (A gyógyítás határai, 1 e.); Nagy Géza dr. 2 e.; Tanódi Endre dr. (Szellemi válságok, 3 e.); Gaul Károly (A butortörténet köréből, 3 e.); Varjas Endre (Orosz regényírók, 3 e.); Kovács J. István (Egét társadalmi kérdések, 3 e.)

Ön szép és elegáns ruhában bluzokban

csak akkor járhat, hogyha

SPITZ BÉLA

női s uri divatáruházában

SZATMÁR-NÉMETI,

HÁM JÁNOS-UTCZA 1.

színház mellett

szerzi be. Ismertető jel:

Kékre festett kirakat!

Külön fehérnemű osztály.

Nagy választék:

leányruhákból és kabátkákból.

Bámulatos olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

Kocsis Jánosné. Hétfőn váltotta meg a boldog halál ezt az istenfélő, fenkölt gondolkozású urnót hosszú, öt évig tartó fájdalmas betegségétől. Akik őt közelebbről ismerték, nem győzték benne esodálni azt a ritka türelmet, Istenbe vetett bizalmát és megadást, mely csak a rendkívül finom lelkek tulajdonsága. Megható volt őt hallani, mint nyugszik bele sorsába, mint ajánlotta magát a Szűz Anya oltalmába és látogatónak imájába. Szerető férje, sok tisztelője kedden kísérték őt az öröknyugalomra. R. i. p.

Tagosítás Németiben. A németi birtokosság hétfőn ülésezett a tagosítás ügyében, a mikor a bizalmi férfiakat is megválasztották. Az 1—5 holdas birtokosok bizalmi férfiak Dr. Haresár Géza és Seres Pál birtokosokat, az 5—50 holdas birtokosok pedig Erdei István és ifj. Hérmán Istvánt választották meg.

Harangfeltétel. Az ungvári plébániatemplom új harmadik harangjának elhelyezése pénteken történt meg. Az új harang a róm. kath. hívek áldozatkészségéből Egy Ferenc jóhírnevű vasöntő gyárában készült. Súlya 353 kgr., s az hangon szól. Felirata: Üdvözlégy Szűz Mária. Szóljon az új harang a Mária-tisztelet minél intenzívebb fellendülésére időtlen időközön.

Az ungvári Kath. Kör előadásai. Az ungvári Kath. Kör e télen négy előadást rendez, dec. 26., jan. 21., febr. 18., és márc. 10-én. Előadók lesznek Blauár Ödön, Deák Gyula, Dudinszky István, Gebé Péter, Hrabár Sándor, Pap János, és Volosin Agoston.

Uj kamarás. Ludányi és esomai Bay György beregsurányi földbirtokosnak a király a cs. és kir. kamarási méltóságot adományozta.

Karácsonyi játék. A felsőbányai róm. kath. legényegylet karácsony másodnapján a városi színházteremben karácsonyi játékot rendez. Előadásra fog kerülni „Az elveszett gyermek” karácsonyi tárgyú szindarab.

Kitüntetés. A király Kónya István kispelkesi bírónak 25 éves birói szolgálatáért a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

Áthelyezés. Hubay Zsigmond nagybányai erdőigazgató, Máramarosziget helyezettett át s az ottani erdőigazgatóság vezetésével bizatott meg.

Házasságok. Szundy Zoltán az Ugoesai Takarékos főkönyvelője oltárhoz vezette Kaminszky Annát Nagyszőllyőn. — Kubinyi Gyula m. kir. honvéd főhadnagy és Füzes-séry Ilonka egybekeltek Munkácsen.

Áthelyezett erdőtanácsos. Burdács János kir. kincstári erdőtanácsos, áthelyezettett a nagybányai főerdőhivatalhoz főnökhelyettesi minőségben.

Uj körjegyző. Ubrezszen a megüresedett körjegyzői állásra a napokban megtartott választás alkalmával egyhangulag Halasi Lajos h. körjegyzőt választották meg. — A nagygejői körjegyzőség mellett rendszeresített s. jegyzői állásra egyhangulag Szatala Tivadar okl. jegyző választott meg.

Esküvő. Dr. Orozi István Debreczen város rendőrkapitánya egybekelt Luby Béla földbirtokos leányával Annával Nagygeczen.

A mátészalkai petíció. A Kuria első választási tanácsában kedden hirdették ki az ítéletet a Szalkai Sándor Kossuth-párti képviselő mátészalkai mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria a petíciót elutasította s a Justh-párti kérvényezőket összesen huszonnégyezerharsház korona költségben marasztalta el.

Eljegyzések. Dr. Nagy Mihály halmii ügyvéd, eljegyezte Nagy Jolánkát, Nagy József halmii ügyvéd leányát. — Kölcsey Béla az esediláptársulat gátbiztosa jegyet váltott Polgár Ilonkával. — Fodor Jenő fehérgyarmati tanító eljegyezte Kalydy Ilonkát Fehérgyarmaton. — Rezy Vilmos ungvári erdőtanácsos leányát Tótsóváron eljegyezte ifj. Merényi Gyula. — Györffy Lenkét eljegyezte Horváth Máté Mezőkaszonyban.

Halálozások. Komoróczy Béla földbirtoke, Szatmárvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 60 éves korában Hodászon meghalt. — Helmezy József, a Nagykárolyi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár nyilvántartója meghalt Nagykárolyban.

Az ungvári kath. népszövetség előadásai. A katolikus népszövetség ungvári helyi szervezete igen üdvös eszmét valósított meg. A téli hónapok folyamán havonként egyszer népszerű, ismeretterjesztő előadást rendez. E hó 10-én tartotta második előadását.

A munkácsi Árpád-szobor. Tizenöt évi gyűjtés után a munkácsi Árpád-szobor gyűjtőbizottsága a szobor elkészítését ifj. Vastagh György szobrászművészre bízta, akit a szegedi Rákóczi-szobor elkészítésével is pályázat mellőzésével bíztak meg. A szobor 40.000 koronába kerül. A gyűjtés eredménye 30.000 korona, a hiányzó 10.000 korona, továbbá az aléptimény költségei a törvényhatóság és a kormány hozzájárulásából fognak megtérülni.

Jegyzőgyűlés. A „Szatmármegyei Községi- és Körjegyzők Egyesülete“ decz. 11-én Nagykárolyban Bodoki Béla elnöklésével közgyűlést tartott, a melyen előterjesztetett a jegyzői nyugdíj 1910. évi számadása, a mely szerint a jegyzői nyugdíjalap 323.506 K 96 f. tiszta eselekvő vagyont tesz ki. Második tárgyként egyesületi főjegyző a közigazgatás rendezése tárgyában az országos egyesület által a vármegyék útján az országgyűlés képviselőházához intézendő feliratot terjesztette elő.

Ungvár költségvetése. Deczember havi gyűlésén tárgyalja Ungvár 1912. évi költségvetésirányzatát, a mely szerint bevétele 266.296 K, kiadása 417.480 K. És így községi pótdó utján fedezendő hiány 151.184 K. E hiány 65 $\frac{1}{2}$ % községi pótdó kivételére alapján nyer fedezetet, a mely 4% pótdópó adást mutat a múlt évihez képest.

Egy főszolgabíró fegyelmi ügye. Deresényi Miklós beregvármegyei főszolgabírót a fegyelmi választmány hivatalvesztésre ítélte. A belügyminiszter az ítéletet megváltoztatta s a főszolgabírót 500 korona pénzbírságra ítélte és hivatalába visszahelyezte.

Vasuti hozzájárulások. A Nagykároly—peéri vasúthoz Erdengeleg község 20000, Iriny 12000 és Érendréd nagyközség 30000 korona hozzájárulást szavazott meg.

Kath. népszövetségi szervezkedés. A máramarosmegyei ruthén népszövetségi agitáció Balogh Mihály püspöki külhelynök, prépost-főesperes vezetése és személyes részvétele mellett szépen halad előre. Legutóbb a szádboszi esperesi kerületben volt az agitációs vasárnap, ezt megelőzte a talabori kerület megszervezése.

Petroleumforrás Máramarosban. Szucsalon, Máramarossziget közelében 530—540 méter mélységben bő petroleumforrásra akadtak. Szakértők szerint e források Európában párjukat ritkítják és a nemrég feltárt galicziai petroleum forrásoknál is gazdagabb petroleum-ereket lehet itt találni.

GAÁL JENŐ mérnöki irodáját Berossényi-utca 33. szám alá helyezte át. Telefon szám 189.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyszintén valódi ezüst és chinai ezüst dísz tárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel öv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

Ahova feljárni is bajos . . . A sikárlói legmagasabb hegyen termett kintinó sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajczár. Saját töltésű 4 éves sikárlói pecsenye-bor „Hungária gyöngye“ czímen egy butelia 50 krajczár. Házhöz vive sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajczár. Pecsenye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

Wallon Henrik Fia utódai Duha Tivadar és Géza fűszer, csemege, bor és lisztáru üzlete Szatmár-Németi, Kazinczy-utca 2. Alapított 1858. évben.

Az 1867. év óta fenálló **Joó László utóda óras és ékszerész czég Deáktér 8. sz.** Ajánlja dusan felszerelt raktárát a KARÁCSONYI és UJÉVI vásárlók becses figyelmébe. Brillians ékszerek dus választékban olcsó és szolid árak mellett.

(mm. dr.) Papa! Flers és Caillavet vigjátékának bemutató előadása szerdán volt. Mulatságos, szellemes vigszínházi darab. De Larzac gróf vigan éli világát és hosszú 20 évig nem törődik fiával, aki az apjától vásárolt birtokon megelégedetten él mint egyszerű, de jómódu falusi gazda. Az apa végre lemond a kalandokról, le a zajos életről és fiának akar élni. Felhossa a fővárosba, törvényesíti és be akarja vezetni a zajos életbe. Ámde a fiuban a falu lelke él, nem tud beleilleszkedni új környezetébe s visszatér a faluba, mert apja nem egyezik bele, hogy elvegye menyasszonyát, aki birtokszomszédja. Közben az apa a megismerkedés után beleszeret a leányba, vele együtt leutazik a fiához és maga sürgeti a házasságot. A tisztánlátású fiu mindent észrevesz, belátja, hogyha szeretik egymást, miért ne legyenek boldogok, minthogy a leány is jobban illik az apjához. Ő pedig elvesz egy derék falusi leányt, aki őt szereti, akivel a gondolkodás módja megegyez.

A színészek mind kitétek magukért. Fehér Gyulán, Harmath Zsenin és Szőke Sándoron kívül, akik a főszerepeket kintinó jászották, ki kell emelnünk Baróti és Radócz pompás alakítását egy-egy kisebb szerepben.

Az Elvált asszony is soron volt, népszerű operette, mert az átlagember poezise szorult bele. Mint az újabb operettek általában, ez is az idegek érzékies izgatására alapítja a hatást. Az operette nagyon elzüllött. Pedig van ennek a műfajnak is létjogosultsága. Az átlagember zenébe öltöztetett mesevilága lehetne: filozofiai problémák, erősebb lelki katasztrófák, az élet komor dörömbölése nélkül — de tele játszani könnyedséggel, költészettel, világlejtéssel.

A vasárnapi két előadás Czigánybáró és A toloncz elsőrangú élvezetet nyújthatott mindenkinek. Ha sok ilyen napot szerezne a direktor a hálás közönségnek, akkor a népszerűségét egész társulatával kinyerhetné mindenki részéről. A publikum szívesen veszi a népszinműveket. Ismétlem, jól sikerült két előadásban volt részünk vasárnapon, mert színészeink mind kivétel nélkül tehetségüknek legjavát adták és mutatták.

Balla Mariska, Fehér Gyula, ez a háttározottan kiváló kvalitású színész „A tolonczban olyan pompás játékot produkáltak, hogy fővárosi színpadon sem játszották ezt jobban.

Heti műsor :

Szerdán „A kegyelmes ur“.

Csütörtökön és pénteken „A boszorkányvár“.

Szombaton Gaál József 100-ik születés napjának emlékeztére „A peleskei notárius“.

HARSÁNYI KÁLMAN új könyve „Napi témák, örök problémák“

még csak pár, a szerzőtől aláírt példányban kapható a Pázmánysajtóban Szatmáron.

A díszesen kiállított kötet ára 5 K.

Tanítók szociális tevékenysége. A magyar Gazdaszövetség égisze alatt a néptanítók közreműködése mellett folytatott fogasztási szövetkezeti mozgalom hazánkban eddig is már szép eredményeket ért el. Ott, ahol jól vezetett szövetkezet működik, jelentékenyen javult, különösen a földmivelők anyagi helyzete; a nép jórészben megszabadult az uzsorától s a kényszereladások, hivatalos árverések száma a földbirtoknál erősen csökkent. A vallás- és közoktatásügyi miniszter több ízben hívta fel a tanítószegély figyelmét a Magyar Gazdaszövetség ezirányú szociális működésére. Legutóbb ismét rendeletet intézett a vármegyei királyi tanfelügyelők-lékhöz a végből, hogy hívják fel a tanítókat, tanítónőket és óvónőket az altruista szövetkezeti akcióra s a Gazdaszövetség kiadványai terjesztésének elősegítésére. Meghagyta a tanfelügyelőknek azt is, hogy évenként és pedig mindenkor július hónapban az ilyen irányú működésükkel kitünt tanítók megnevezésével tegyenek hozzá kimerítő jelentést. A hivatásuk magasztán álló derék néptanítóink bizonyára meghallják a miniszter szavát s mindent el fognak követni, hogy az egészséges szövetkezeti eszme hazánkban is éppen olyan tért hódítson, mint a világ leggazdagabb országában, Angliában. Megjegyezzük, hogy a Magyarországi Gazdaszövetség vezetősége (Budapest, IX., Ullői-ut 21.) bármely kérdésre szívesen felvilágosítást nyújt azoknak, kik hozzá fordulnak.

Iskolabezárás. A szatmári összes iskolák kapui hétfőn bezárultak a főorvos jóvoltából, aki maga is bevallja, hogy járványról szó sincs, csak járványos megbetegedésekről. 10.000 tanuló közül a mostani állapot szerint 9 beteg van. Egyik helyi lap rosszakaratu sajtómanőverjének az eredménye, amely már hetek óta folyton lármázik, a szülők megnyugtatóására becsukadni gondolva az iskolákat. Így a nem egészen jogosult beavatkozásra az előadások mindenütt szünetelnek decz. 18-tól január 3-ig. Azt hisszük, nincs szülő, aki a gyermeke érdekét tekintve óhajtana az ilyen vakációkat.

Régi jó könyvek új kiadásban.

Katolikus olvasóközönségünk szaporodását, öntudatosává válását jelenti az a sokszor kellemetlen, önmagában azonban örvendetes tény, hogy könyvkereskedéseink — mikor egy-egy jó könyvet keresünk — mindig sürbben utasítanak el bennünket azzal a válasszal, hogy az illető könyv elfogyott. E bajon akart segíteni a Szent István-Társulat, mikor most egyszerre négy kapós, jó könyvből rendezett új kiadást. A Családi Könyvtárban újra kiadta Wiseman bibornok hervadt hatatlan szépségű könyvét, a Fabiolát; kis keeses formában kapjuk Platz Bonifác zamatatos, nyelvi szépségekben bővelkedő magyar Kempisét; a diákok öröme fogadja Sebők Imre népszerű „Öt világrészen keresztül“ című munkájának átdolgozását s minden paedagogusra nézve irodalmi esemény a Foerster-Schütz-féle jeles műnek (A nemi élet etikája és paedagogiája) második kiadása. Mindezen műveket ma már felesleges dicserni vagy ajánlani. Ezeknek értékét már megállapította az irodalomtörténet; azok közé a könyvek közé tartoznak, a melyeket bármily szellemi irányok jussanak is uralomra — észre nem venni, mellőzni, fitymálni soha sem lehet.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázó munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám

TOLLHEGYVEL

A phantasia és — a pokróc.

A művészet ihletője a képzetet. Ez a csodálatos teremtő erő. Nincs előtte lehetlenség. És ha elhittető ez a phantasia, valóssá tudja tenni a valótlan.

A „Szamos“ phantasiája erős. No, és csoda-e, ha zsidónak látja az egész Szatmárt, a hol egy szál keresztény sincs már, a ki *halottak napján* nem kéjelgő bujasággal gondol a sírok lakóira, hanem megilletődve imádkozik?

Ez az erős keleti phantasia, csoda-e aztán, ha a „Szamos“ hirdetéssel illusztrált hasábjairól olyan suggerálást tud véghezvinni, hogy egész Szatmár, a zsidócégtáblákkal földiszitett Szatmár, maga is zsidónak hiszi magát és képének viselőjéül egy — Samukát keres. És talál. De milyet!

No és csoda-e, ha ez a libamájjal táplálkozó phantasia már a lutheránus hitközséget is keleti jellegűnek látja és küldöttségébe odaáll a maga jellegzetes orrával? Mert hát a mindent elsimító képzelődés még a kirívó vonásokat is megengedheti! Vagy talán a nem kirívó orroknak is merész görbületet ad!

Lendületes ez a „Szamos“-i phantasia.

Látja már a polgármesteri széken is a kaftánt. A tizenhat zsinagóga szaporodó népet nemesak a bankokban, boltokban, házi-urasságban, földbirtokosságban, de — oh be szép álom! — már a káptalan házaiban is (a melyek t. i. e phantasia szerint, otrombán megakasztják a kereskedelem fejlődését és egy egész utcát elvonnak a megnyitandó boltok elől,) sőt a Mogen-Dowed-et látják már aranylő tündöklésben a keresztes és csillagos templomtornyokon is.

Ilyen szépséges álomból ha megébredsz, a libamáj phantasiát, nem is csodáljuk, ha kiesik művészi finomságából és dühében — rabruhában látja a „Tollhegy“ íróját, bilincsekben a keresztényien lélekzöt, bakó kezében, pallos alatt, akasztófán a Heti Szemle munkatársait, nyomdászait, sőt olvasóit is. Mig a „keleti phantasia“ lakkezipőben tapossa a csendőrkézébe jutott boldogtalankokat.

A lakkezipőre azonban csak azt mondjuk a mi phantasia-mentességünkkel: az csak akkor van biztosítva, ha még egy pár — bankigazgatót ünnepelel vezérezikkel és dikcióval a „Szamos“.

Virágváros.

Az éles eszű: Ez már teszi! Az Attila-utca mint park! Zöld virányok, mosolygó virágok. Ah! Oh!

A tompa eszű: Uraságod talán sanatoriumba készül?

É. e.: Sőt!

T. e.: No, a mit mond, odajuttatja. Hisz az Attila utcát most aszfaltozzák. Hol lesz hát ott virány, pázsit és virág?

É. e.: Téved tisztelt ur, az Attila-utcát most nem aszfaltozzák.

T. e.: Nem aszfaltozzák? Inkább mindig aszfaltozzák. Én még nem láttam álmaimban sem az Attila-utcát aszfaltozás nélkül.

É. e.: Ez csak volt. Eddig. De most nem aszfaltozzák.

T. e.: De hát csak látom, a mit látok. Az volna a legnagyobb csoda, hogy nem aszfaltoznának az Attila-utcában.

É. e.: Mondom, hogy most nem aszfaltozzák.

T. e.: Hát mit csinálnak?

É. e.: Ez az eszmegyáros legujabb ötlete. Az Attila-utcában ugyanis a folytonos aszfaltozás miatt már évszázadok óta lehetetlen a kocsiközlekedés. Csak a legelszántabb kocsik mertek arrafelé gördülni. Tehát megszoktuk már, hogy arra ne járjon kocsik. A tavaszon már virág nyit arra és fű terem. A mit uraságot aszfaltnak hisz, az kögület.

T. e.: Mi?

É. e.: Kögület; föld és virágmag, fagyókér és humusz, termőföld és fűmagvegyítke. És ebből a kögületből lésszen tavaszra az Attila-utcában a leggyönyörűsebb park!

Belső munkatársak:

HARASZTHY BÉLA dr., MERKER MÁRTON dr. és UHL KÁROLY dr.
Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz3. sz.

Walek és Rajz

angol és francia különleges-
ségű cipészek, hol saját ké-
szítményü kész cipők is kap-
hatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.
(Bölönyi-féle ház.)

Brumer Herman

FÉRFI SZABÓ

Szatmár, Báthory-utca 12. sz.

FÉRFIRUHÁK,

ugyszintén felöltők, liberiák, téli kabátok a legjutányosabb árban készülnek előnyös fizetési feltételek mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Irodai öltönyök 34 koronától feljebb.
Tartós munka! Szolid kiszolgálás!

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás:

Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.

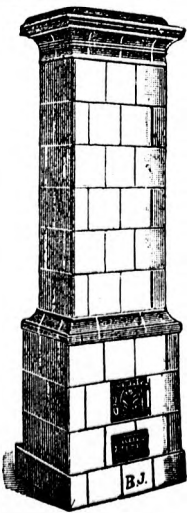
(Komáromy-ház)

(Népbank-épület)

A legrégebb kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid áruk.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek és megfelelő mindennemű porcellán és cserépkályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. ::: Ugyan-ezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkákat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez úgy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: Élővirág díszmunkák ::
alkalmi-, mennyasszonyi-, korszoroslány- és mellekrok. —
Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, sírkoszorók a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.
Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

ROZSNYAY és JÁSZAY

műszereszek

varrógép és kerékpár

RAKTÁRA,

mechanikai gépjavitó

MŰHELYE

SZATMÁR - NÉMETI,

Hám János-utca 12.

(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramfon és fegyver javítást szakszerűen, gyorsan és pontosan esz-
közlünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra. Minden rendszerű varrógépekhez tük kaphatók.

Legszebb kivitelben
tisztít minden ruhaneműt,
gallért, kézelőt
JOÓ SÁNDOR
gőz és villanyerőre berendezett
mű-ruhafestő
vegyészeti tisztító-intézete.
Szatmár, Várdomb-utca 16.
Flókküzetek Szatmáron:
Attila-utca 4., (Majeresik-féle ház.)
Kazinczy-utca 21., (dr. Wallon-féle ház.)

Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Díszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasirozását, passepartoutok, papír-reklámláblák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid áruk mellett készit

Gárdos Ferencz

könyvkötészete

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

A f. évi szatmári kiállításon jó munkáért BRONZÉREMMEL kitüntetve.

Legcélyszerűbb és legalkalmasabb
karácsonyi ajándékok
kaphatók

HERCZ SÁNDOR

keztyüsnél Szatmár,

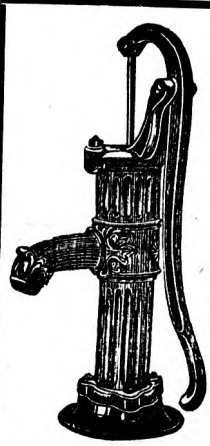
Deák-tér, Városház épület.

Hölgyek részére 6 pár keztyű, szép do-
boz és tágitóval, továbbá
fésű, manicüre kasszák nagyon előnyös
árakban. — Óriási raktár mindenféle bőr
bélelt és kötött keztyükben.

Ha olesó és jó lisztet akar venni,
Ha friss, jó fűszert akar olesón venni,
Ha tisztánkezelt olesó s jó bort akar
Ha jó festék- és lakkárut (inni,
akar használni; úgy keresse fel

Lindenfeld Domokosné

legolcsóbb fűszer és vegyesáru üzletét
Szatmáron, Deák-tér 27. sz.,
báró Vécsey-ház. — Telefon 274. sz.
és Árpád-u. 22. Telefon 275. sz.

Dahlström Géza

városi kutmester
kútfurási vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyuk felszere-
lését elvállalja.

Buhinszky Sándor

köszörüs-mester Szatmár-Németiben,
a rom. kath. püspöki elemi fiúiskola telkén.

Tisztelettel tudatom a n. é. kö-
zönséggel, hogy özv. Koinán János-
né évek óta jó hírnévnek örvendő

☘ köszörüs-műhelyét ☘

folyó évi augusztus 1-től átvettem
és azt több nagy városban szerzett
tudásommal a n. é. közönség meg-
elégedésére óhajtom tovább vezetni.

Műhelyemben borotva, olló,
zseb-, konyha- és asztali kések, ér-
vágó, köpülőző gépek, valamint
bádogos és szabó ollók köszörülé-
sét jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra
házhöz küldök.

A m. t. közönségnek továbbra
is szíves pártfogását kérve, tisztelettel

Buhinszky Sándor

köszörüs.

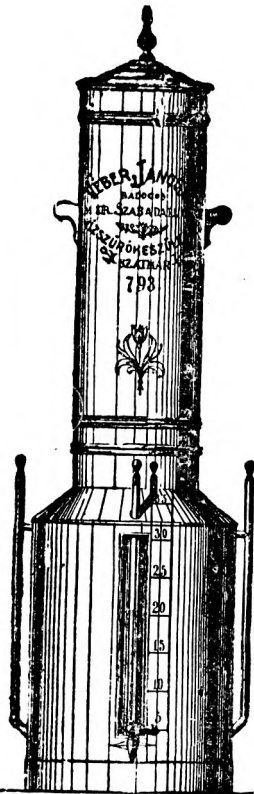
RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építésze
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt,
szószéket, keresztlókat, gyónószéket és templompadokat, sekrestye-
berendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat
mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztúti ké-
peket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munka-
fölvétel czéljából készítséggel küldjük ki díjmentesen szakértő meg-
bizottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üveg-
ablakkal való ellátására. — Arjegyzéket, költségvetést és terve-
zeteket készítséggel küldünk.

Az egészség fenntartá-
sára legfontosabb kellék
a tiszta bacillusmentes

IVOVIZ,

mit úgy érünk
el, ha a Weber
János-féle szab.
és orvosilag ki-
próbált eredeti
vyszűrőkészü-
léken szűrt vi-
zet használunk.
Országszerte el
van terjedve,
amit több elis-
merő levél bi-
zonyít. Óvakod-
junk a szűrésre
be nem vált és
rossz anyagból
készült utána-
toktól.

Weber János bádogosmester

Szatmár, Árpád-utca 61. szám.

Makóczy Géza papi és polgár
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe
modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

MEGNYILT!

a karácsonyi és újévi
nagy szenzációs vásár

a Szatmári Bazárban

Játék, porcellán- és emaille-edények,
emléktárgyak, háztartási cikkek és
díszműárak nagy raktára. Vizontela-
dóknak nagy kedvezmény. Beccses párt-
fogást kér, kiváló tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Figyelem! Aki szép és elegáns ruhát
akar a legdivatosabb
szabász szerint, az forduljon teljes bizalommal
Miskolczy Pál uri divat-szabóhoz,
Deák-tér 6., ki a legjutányosabb árban ké-
szít: téli kabátot, angol raglánt, felöltőt,
öltönyt és szalonöltönyt, ugyszintén papi
és egyenruhát.

Szatmári Polgári Takarékpénztár Részv.-T.

Előnyös feltételek mellett folyósít törlesztéses jelzálogkölosönöket 50—65 évig.

A „Hollandi“ Életbiztosító Társaság Főügynöksége.

ALAPTŐKE 600.000 KORONA.

Előnyös kölcsönöket nyújt:

67

Váltókra, értékpapírokra és árúkra;
Folyósít jelzálogkölcsönöket;
Elvállalja építkezések finanszírozását;

ELFOGAD **BETÉTEKET** □ 5% □ KAMATOZTATÁS
MELLETT.

Üzlethelyiség: Hám János-u., Színház mellett.

Hibás tükröket

azonnal jelentkezők részére újból foncsoroztat
Győry Károly üvegkereskedése.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és szilézai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sírfedeleket, kriptákat, valamint templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becsés pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó
Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

A
M
E
R
I
K
A
I

Á
R
U
H
Á
Z

Kötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr
Dupla „ 5	18 „
Sefir készelő I-I párja	28 „
6 pár férfiharisnya	15 „
divatcsikú I/I 123, 1	25 „
Férfi vasalt ing fehér	90 „
„ alsónadrág gombos	120 „
„ szép himzéssel I-I	55 „
Selyem magánkötő	95 „
patent másnik	25, 38, 50 s feljebb
1 pár divatos kézlőgomb	20 „
1 „ Glasse kesztyű női	15 „
1 „ svéd utánzatu női kesztyű	48 „
1 „ „ férfi	25 „
1 „ nadrágtartó	25 „
Biczikli sapkák	28 „
Divatos sétabotok	35 „
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	40 „
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
18 15 17 19 21 23 25 27 29	31 kr.
Creton gyermek kötények	20 feljebb
Reform vászon női kötények	75 „
Fél	48 „
Divatos piaci táskák	40, 55, 65 „

ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mider leibk, corsetták, s még sok fel nem sorolható cikkek olcsón kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek.

MLADENCSIK

uri- és női-czipész

Szatmár, Postakert.

Készítek a mai kor igényeinek megfelelően bármilyen e szakmába vágó

MUNKÁKAT.

Hibás lábakra különös gondot fordítok.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Javításokat elfogadok

Nagybecsű pártfogását kérve,
kész szolgálattal

MLADENCSIK, CIPÉSZ.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitűnő minőségben bámúlatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelőirányzat ingyen.

60

BÁNK LŐRINC

első rangu női divatterme

Szatmár, Széchenyi-u. 14.

Uray-ház, I. emelet.

Van szerencsém felhívni a n. é. helybeli és vidéki hölgyközönség figyelmét elsőrangú

női ruha divattermemre,

hol a legújabb francia és angol divat szerint készülnek mindennemű női felsőruhák, u. m. kosztümök, bluzok, aljak, köpenyek, pongyolák stb. személyes felügyelet mellett elegáns szabás szerint és gondos kivitelben.

Egyszersmind tudatom, hogy dus

Kész Női Ruharaktárt

rendeztem be kizárólag saját készítményű női felsőruhából, kosztüm- és köpenyekből, melyeket a legjutányosabb árért áru itom. Az áruk jóságáról és finom munkájáról mindenki meggyőződhetik anélkül, hogy vásárlás kötelezné.

A n. é. hölgyközönség szíves pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Bánk Lőrinc a berlini szabász akadémián képzett okl. szabász.

— Láttad már Bánk Lőrinc kész női ruháktárát?
— Még nem.
— El ne mulasd megnézni a szebbnél-szebb női felsőruhát, melyek egytől-egyig a legújabb divat szerint készültek.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt czipő-raktárában oszaki valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült czipőket és oszímákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncokat teljesen kiküszöbölte, s akinek árul esinosság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és oszímák is készülnek.

